

Žalobcům byla exekučně přikázána k vybrání pohledávka Tomáše V-a, zajištěná na nemovitosti žalovaných. Proti žalobě o zaplacení pohledávky namítli žalovaní, že pohledávka byla již zaplacená, což bylo též zjištěno. V knize pozemkové nebylo však zástavní právo pro pohledávku dosud vymazáno. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o dovolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Těžiště této rozepře dopadá na otázku, zda vymáhající věřitel, který exekučně zabavil knihovně sice dosud zajištěnou, avšak již zaplacenou knihovní pohledávku, může vůči poddlužníkovi a vlastníku hypoteky dovolávati se důvěry ve veřejné knihy. Přípustnost důvěry v pozemkové knihy předpokládá právní nárok ze smlouvy, uzavřené v důvěře v knihy veřejné. Proti rozšíření této důvěry na případ exekučního vymáhání mluví účel exekuce. Jestliž mezi dobrovolným a vnuceným zřízením práva zástavního podstatný právní rozdíl. Jde-li o dobrovolné zřízení práva zástavního, jde o právní jednání mezi zástavním dlužníkem a zástavním věřitelem a zásada důvěry v pozemkovou knihu chrání v tomto případě důvěru v právní jednání, že nebude zastavena věc cizí. Při vnuceném zřízení práva zástavního toho není. Na straně dlužníka není právního jednání, které by mělo býti chráněno zásadou veřejné víry. Kniha veřejná není knihou, podávající vysvětlení o jmění a úvěrové schopnosti toho, s nímž se chce uzavřít smlouva, nýbrž výkazem o disposičním oprávnění toho, kdož o předmětu zápisu knihovního disponuje. Je-li, jako v tomto případě, prokázáno, že pohledávky váznoucí na usedlosti žalovaných pro Tomáše V-a, byly zaplacený dne 23. září 1921, tedy před tím, než byla povolena exekuce zabavením a přikázáním ku vybrání této pohledávky (dne 25. října 1924), nemohou žalobci dovolávati se na ustanovení §u 469 obč. zák., neboť neuplatňují dle §u 308 ex. ř. jim příslušejícího práva, nýbrž právo Tomáše V-a a nemají tudíž, jednajíce sice ve vlastním zájmu, ale jménem a v zastoupení dlužníka, proti poddlužníkovi více práv, než jaká příslušela Tomáši V-ovi. Na tomto stanovisku nezmenila ničeho třetí dílčí novela k obč. zák. (k §u 469), jakž vysvítá ze srovnání §§ 469 a 1446 obč. zák. v jejich novém doslovu. Dovolací soud vyslovil ostatně již v četných svých rozhodnutích, že exekuční nabytí zástavního práva, ať k zajištění, ať k úkoji nemůže se dovolávati důvěry ve veřejné knihy (zejména R II 386/23, sb. n. s. čís. 2987). Tvrzení dovolatelů, že názoru jimi hájenému nebrání nijak ustanovení §u 308 ex. ř., ježto poddlužník měl vždycky možnost brániti se proti povolení exekuce rekusem, čehož neučinil, ač byl upomínán, jest pro řešení tohoto sporu bezvýznamné.

Čís. 5154.

Předložení podatky a potvrzení žádosti, by zavedeno bylo pátrání po zásilce, jsou p o d s t a t n o u formalitou poptávacího řízení po zásilce v poštovní dopravě.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Rv I 852/25.)

Žalobce podal dne 24. září 1920 u poštovního úřadu větší počet balíků. Ježto několik balíků příjemce nedošlo, zahájil žalobce as 10 dnů po odeslání balíků u pošty poptávací řízení a konečně dne 9. listopadu 1921 zásilky reklamoval. Byv dne 7. prosince 1921 o výsledku reklamacie vyrozuměn, žádal žalobce dne 16. prosince 1921 ředitelství pošt o náhradu, kterážto žádost byla zamítnuta. Napotomní žalobě na erár o náhradu škody bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Pokud se týče nesprávného posouzení právního, spatřuje je odvolatel v tom, že soud procesní v rozporu s ustanovením §§ 178 a 216 pošt. řádu ze dne 24. září 1916, čís. 317 ř. zák. má za to, že žalobce zahájil včas poptávací řízení a že nárok z ručení proti poště vznesený byl uplatněn v reklamační lhůtě šestiměsíční a tedy v době podání žaloby nebyl uhaslým. Leč právní posouzení soudu procesního jest zcela správné. Odvolatel vychází z mylného stanoviska, že poptávací řízení jest teprve tehdy platně zahájeno, když odesílatel zásilky se může vykázati podací stvrzenkou, na které poštovní úřad potvrdil projevenou žádost a připojil otisk denního razítka a vybral poplatek poptávací. Avšak tento předpis jest pouze rázu administračního a manipulačního, tedy čistě evidenčního, nemá však povahu předpisu materiálně donucovacího, která vy musela dojíti docela jiného výrazu v doslovu příslušných §§. Ze slova »potvrdí« v §u 178 pošt. dopr. ř. lze jen vyvoditi, že poštovní úřad má potvrditi, že bylo po zásilce pátráno, není však tím vyslovena ani naznačena sankce pro případ, že potvrzení to poštovní úřad opomene přičiniti. Pro opomenutí takové nemůže býti strana na svých právech zkrácena.

Nejvyšší soud žalobu zamítl

Důvody:

§ 178 1 a) pošt. řádu stanoví, že odesílatel jest oprávněn žádati, by se po správném dodání zásilky pátralo poptávacím listem, a že poštovnímu úřadu, u něhož se žádost učiní, dlužno proukázati podatku a udati přesnou adresu zásilky, jakož i, že poštovní úřad potvrdí na podatce podání žádosti a připojí otisk místního a denního razítka. V odstavci 1 b) pak se stanoví, že, byla-li žádost bezprostředně u poštovního ředitelství vznesena, platí za podanou toho dne, který je vyznačen v příchodním razítku. Jest otázka, je-li toto imperativně nařízené předložení podatky a potvrzení žádosti formalitou podstatnou či nepodstatnou, o kterémž rozdílu pro úkony justičního práva srovnati dlužno předpisy §u 2 čís. 10 nesp. pat. a §u 89 jedn. řádu. Kdyby byla nepodstatnou, měly by nižší stolice pravdu, když první soud ji přehlíží a druhý má za to, že její nezachování straně neškodí. Ale v tom právě jim za pravdu dáti nelze a sluší naopak formalitu tuto pokládati za podstatnou. Účinky žádosti za pátrání jsou totiž rozhodny pro nárok strany na náhradu v tom směru, že se propadná šestiměsíční lhůta §u 216 čís. 2 pošt. řádu po dobu poptávacího řízení staví, je tedy třeba, aby způsobem bezpečným a plný důkaz tvořícím zachycen byl den jejího podání, ku kterémuž účeli zákon nařizuje, aby se podatka předložila, žádost na předložené podatce potvrdila a denní razítko přitisklo, pokud se týče při

podání u ředitelství aby žádost obdržela otisk razítka příchodního. Zákon zřejmě nechce, aby důkaz včasnosti žádosti a tudíž v konci konců ručební povinnost eráru závisely od tak vratkých průvodů, jako jsou výsledky výslechů svědeckých po delší době, a má v tom úplně pravdu. To ale nebylo žalobcem vůbec ani tvrzeno, neřku-li prokázáno, že při podání žádosti o pátrání předložil podatku a že mu na podatce byla žádost ta potvrzena úředním písemným záznamem, naopak líčil jen, jakož i jeho svědci, že je posílal a oni se chodili poptávat, aniž by kdo ve výpovědi své o řečené formalitě i jen zmínku byl učinil. Také odvolací soud vychází ze skutečnosti, že formalita splněna nebyla a jen to omlouvá právní nepodstatností její. Poněvadž tedy zákonné poptávací řízení zavedeno nebylo — a jen od žalobce to záviselo, by bylo zavedeno, nezavedení tedy on sám si přičísti musí — nestavil se běh propadné lhůty §u 216 čís. 2 pošt. řádu, byl tento nárok 6 měsíců po podání zásilky, jež se stalo dne 24. září 1920, tedy 24. března 1921 již vyloučen a nemohly žádné pozdější úkony, byť až na opožděnost řádné, jej již vzkřísiti.

Čís. 5155.

Při vynesení rozsudku pro zmeškání o žalobě, k níž zavedlo podnět vedení exekuce, jest přihlédnouti i k exekučním spisům.

Pokud úřední spisy jsou důkazy po ruce jsoucími (§§ 396 a 442 odstavec prvý c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 27. června 1925, Rv I 635/25.)

Žalobkyně domáhala se zrušení exekuce, povolené žalovanému zabavením a prikázáním k vybrání činží dne 1. srpna 1923 a dále vždy dne 1. listopadu, 1. února a 1. května každého roku, tvrdíc, že jí zabavené pohledávky z nájemních činží, počínajíc dnem 1. května 1923, byly postoupeny do vlastnictví do výše 70.000 Kč. **Procesní soud** prvé stolice vyhověl žalobě rozsudkem pro zmeškání, **odvolací soud** žalobu zamítl. **Nejvyšší soud** nevyhověl dovolání.

Důvody:

Neobstojí ovšem důvod, z kterého odvolací soud žalobu zamítl, že prý totiž není jisto, zda činží, vybranou dne 1. května 1923 nebyla uhrazena celá pohledávka žalobkyně 70.000 Kč, neboť, když to ani žaloba netvrdí, ani to není důkazy po ruce jsoucími dokázáno, nelze z toho při rozhodování věci vycházeti, neboť pak je to pouhá domněnka odvolacího soudu, již se měl tím spíše zdržeti, když ani odvolání něco takového neuplatňovalo. Nejde tu, jak odvolací soud myslí, o pouhé právní posouzení, nýbrž předem o skutečnost, zda činže vybraná řečeného termínu nárok žalobkyně úplně kryla a tudíž i umožila, a pro tuto skutečnost není v žalobě podkladu. V tom tedy má dovolání úplně pravdu. Když však tomu tak, dlužno vejíti na druhé důvody odvolání, jak by byl odvolací soud učiniti musil, kdyby byl uvedený důvod, z ně-